

Fiskeldi Austfjarða hf.

10.000 tonna framleiðslu á laxi í Seyðisfirði

Mat á umhverfisáhrifum - frummatsskýrsla

6. Umhverfisáhrif

6.12 Fiskveiðar og nytjastofnar

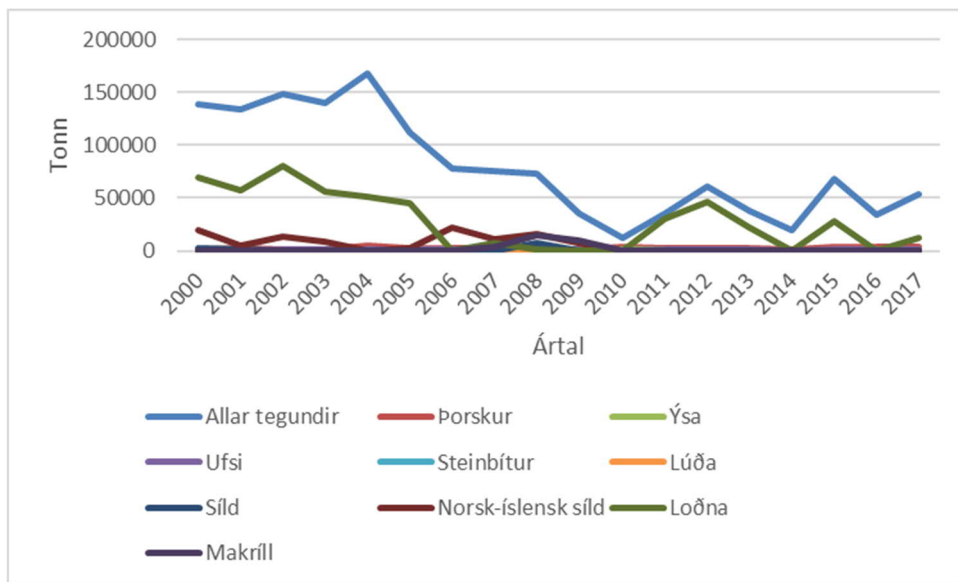

6.12 Fiskveiðar og nytjastofnar

6.12.1 Grunnástand

Fiskveiðar hafa lengi verið mikilvæg atvinnugrein á Austfjörðum og mun verða mikilvæg um ókomin ár. Fiskvinnsla skapar rúmlega fjórðung af heildarverðmæti landshlutans. Fyrir þéttbýlisstaði eins og Seyðisfjörð hefur fiskvinnsla og sjávarútvegur lengi verið einn mikilvægasti burðarstólpi í atvinnulífi staðarins.¹

Heildaraflí á Seyðisfirði var sveiflukenndur á árunum 2000-2017 (mynd 57). Það ár sem mest var landað var árið 2004 eða rúmlega 167.700 tonn, en minnst var landað árið 2010 eða um 12.300 tonnum. Þetta á við um allar tegundir. Loðna er sú tegund sem helst hefur verið landað á Seyðisfirði en öðrum tegundum er einnig landað í einhverjum mæli. Aflinn nær bæði til afla sem veiddur er innan fjarðar og þess sem veiddur er utan hans.

Mynd 57: Afli og aflaverðmæti eftir fiskitegund á Seyðisfirði árin 2000-2016 (Heimild: Hagstofa Íslands 2017)

Einhverjar veiðar hafa verið stundaðar í Seyðisfirði (viðauki 10). Helst hafa veiðar verið stundaðar á línu, net og handfæri. Fengin voru gögn frá Hafrannsóknastofnun þar sem fram koma aflatölur frá Seyðisfirði á árunum 2005-2017 en einnig kemur fram hvernig aflinn skiptist eftir veiðarfærum. Afmörkun á veiðisvæði miðast við svæði vestan við línu sem liggur við mynni Seyðisfjarðar.

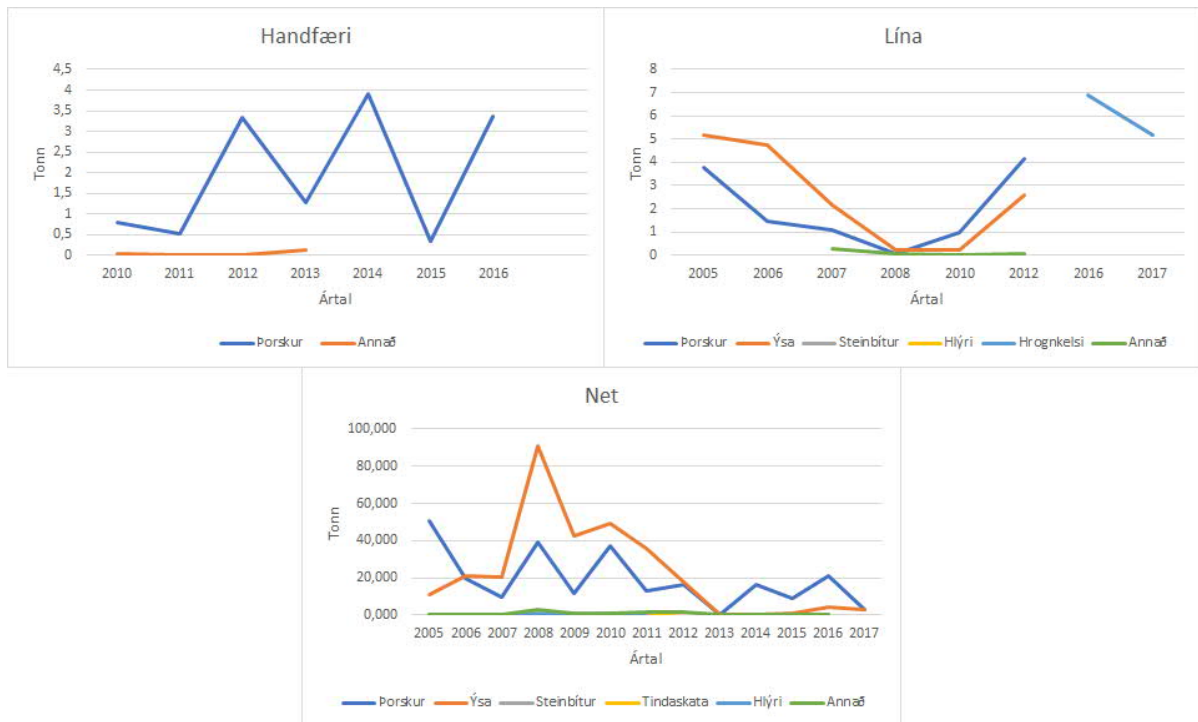
Veiðar með handfærum hafa ekki verið stundaðar á hverju ári samkvæmt gögnum úr afladagbókum frá Hafrannsóknastofnun (mynd 58). Helst hefur þorskur verið veiddur en veiðarnar hafa verið sveiflukenndar.

Veiðar á línu minnkuðu frá árinu 2000 fram til ársins 2006, en eftir það jukust þær aftur fram til ársins 2012. Samkvæmt gögnunum voru engar veiðar á línu stundaðar í Seyðisfirði árin 2013-2015, en síðustu tvö árin var eitthvað veitt á línu. Þorskur og ýsa er þær tegundir sem helst hafa verið veiddar á línu.

Í Seyðisfirði hefur mest verið veitt í net undanfarinn áratug og hafa þorskur og ýsa verið þær tegundir sem helst hafa veiðst. Talsverðar sveiflur hafa verið í veiðunum, en mest var veitt af þorski árið 2008

¹ Seyðisfjarðarkaupstaður, ArkAust Björn Kritsleifsson & Verksfræðistofa Austurlands ehf., 2010

en síðan þá hafa þær veiðar farið minnkandi. Veiðar á ýsu hafa verið sveiflukenndar. Aðrar tegundir hafa veiðst í litlum mæli.

Mynd 58: Samantekt á veiðitölum eftir tegundum og gerð veiðifæra í Seyðisfirði árin 2005-2017 (Hafrannsóknastofnun, á.á.).

6.12.2 Viðmið umhverfisáhrifa

Við mat á umhverfisáhrifum framkvæmda á fiskveiðar og nytjastofnar eru eftirfarandi viðmið lögð til grundvallar.

- Leiðbeiningar Skipulagsstofnunnar um flokkun umhverfisþátta, viðmið, einkenni og vægi umhverfisþátta (2005)
- Lög nr. 58/2006 um fiskrækt
- Lög nr. 71/2008 um fiskeldi
- Lög nr. 60/2006 um varnir gegn fisksjúkdómum
- Reglugerð nr. 540/2020 um fiskeldi
- Reglugerð nr. 105/2000 um flutning og sleppingar laxfiska og varnir gegn fisksjúkdómum og blöndun laxastofna
- Reglugerð nr. 105/2000 um flutning og sleppingar laxfiska og varnir gegn fisksjúkdómum og blöndun laxastofna
- Auglýsing nr. 460/2004 um friðunarsvæði, þar sem eldi laxfiska í sjókvíum er óheimil

6.12.3 Umhverfisáhrif

Helstu áhrif sjókvíeldisins á nytjastofna fjarðarins gætu stafað af staðsetningu eldiskvía, fóðrun eldisfisks og vegna skipulags og hvíldar eldissvæða.

Áhrif af framkvæmdum Fiskeldi Austfjarða á fiskveiðar og nytjastofnar kunna helst að vera vegna athafna á sjó við uppsetningu á kvíum og tengdum aðbúnaði sem og vegna aukinna samgangna á milli athafnasvæða á hafi. Þar sem eðli starfsemi laxeldis og áhrif hennar á fiskveiðar og nytjastofna er svipuð bæði á framkvæmda- og rekstrartíma þá mun samantekt áhrifa vera sameiginleg fyrir bæði tímabilin.

Megin hrygningarstöðvar þorsks eru á grunnsævi undan suðurströnd landsins. Seiði berast síðan með straumum vestur með landinu frá hrygningarstöðvunum og leita til botns í ágúst til september norðan- og austanlands.² Göngur þorsksins skiptast annars vegar í hrygningargöngur og ætisgöngur. Ýsan hrygnir við landið suðvestanvert og berast hrogn og lirfur með straumum vestur og norður með landinu. Að hrygningu lokinni dreifir ýsan sér víða umhverfis landið í ætisleit, helst þó norður. Engar beinar rannsóknir hafa farið fram á hrygningu og uppeldi þessara tegunda í Seyðisfirði. Hrygning þessara tegunda er þar væntanlega í takmörkuðum mæli.

Áhrif eldisins á nytjastofna í firðinum eru að mestu bundin við eldissvæðin sjálf. Dreifing fóðurleifa og annarra úrgangsefna frá eldinu ræðst af dýpi og straumum á viðkomandi svæði. Þar sem ekki liggur fyrir kortlagning á uppeldissvæðum nytjastofna í firðinum er ekki hægt að segja fyrir um áhrif sjókvíaeldis í Seyðisfirði á uppeldi nytjafiska, en gera má ráð fyrir að þau séu staðbundin. Þekkt er erlendis frá að ýmsar tegundir sjávarfiska safnist saman í kringum eldissvæði í sjó og nýti sér fóðurleifar frá eldinu til ætis.³ Á norðlægari slóðum virðast algengustu tegundirnar sem þetta gera vera ýsa, ufsi, þorskur og makrill.⁴ Þessar tegundir sjávarfiska eru bæði afræningjar og bráð og geta haft einhver staðbundin áhrif á vistfræði þess svæðis sem er í nálægð við eldissvæðið. Ekki er talið að sjókvíaeldi Fiskeldi Austfjarða muni hafa afgerandi áhrif á dreifingu og tegundasamsetningu sjávarfiska í firðinum. Með reglubundinni hvíld eldissvæða eru áhrif sjókvíaeldisins á nytjastofna talin vera tímabundin og afturkræf.

Vegna þess hve fiskveiðar eru lítið stundaðar í Seyðisfirði og eldissvæðin eru staðsett rétt undan landi, þá er talið að að áhrif þeirra muni vera óveruleg, en gætu helst bitnað á línuveiðum sem stundum er stundaðar á eldissvæðinu í Selstaðavík. Eldissvæða við Háubakka, Sörlastaðavík og Skálanesbót munu ekki valda truflunum á veiði í Seyðisfirði.⁵

6.12.4 Vöktun og umhverfisáhrif

Ekki er gert ráð fyrir sérstakri vöktun vegna áhrifa á fiskveiðar og nytjastofna. Áður var fjallað um vöktun vegna áhrifa á eðliseiginleika sjávar og vistfræðilega þætti. Sú vöktun mun stuðla að heilbrigði lífríkis í fjörðunum.

6.12.5 Niðurstaða

Áhrif framkvæmdar á fiskveiðar og nytjastofna eru metin óveruleg. Áhrif sjókvíaeldisins á nytjastofna á rekstrartíma eldisins eru talin óbein og staðbundin en óveruleg og afturkræf.

² Sigfús A. Schopka, 1997

³ Havfoskningsinstituttet, 2014

⁴ Dempster, Sanches-Jerez, Uglem & Bjørn, 2010

⁵ Hafrannsóknastofnun, 2019